

AMERIŠKA DOMA

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN EDITION
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., WEDNESDAY MORNING, SEPTEMBER 26, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

SPOMNITE
SE
SLOVENSKIH
BEGUNCEV
S KAKIM
DAROM!

Jugoslavija zahteva plebiscit za Trst

LONDON, 25. sept. — Jugoslovska vlada je zdaj sprejela svoje stališče glede Trsta in ni več za to, da bi postalo mesto mednarodna luka. Kot se poroča, je Titova vlada včeraj sklenila v Beogradu, da bo predložila koncilu zunanjih ministrov v Londonu, naj se tržaško prebivalstvo izreče v plebiscitu za svojo prihodnost.

Jugoslovska vlada je zdaj zopet za svoj prvotni predlog, da postane Trst avtonomno mesto s svojo lastno upravo pod političnim nadzorom Jugoslavije.

V tem slučaju je Jugoslavija pripravljena, da bi dala gotove garancije državam, ki so zainteresirane v Trst oziroma tržaško prebivalstvo. Jugoslovska delegacija bo ostala v Londonu, da bi razpravljala problem Trsta z deputiji, ki so jih postavili zunanji ministri in ta namen, dočim bo zasedanje koncila skoro gotovo koncem tega tedna.

Pri konferenci zunanjih ministrov je prišlo na vrsto tudi vprašanje povrnitve sto tisočev Poljakov, ki so zdaj v različnih taboriščih zapadne Evrope pod varstvom ameriške in angleške armade. Te Poljake zahteva zdaj Rusija domov, ker so postali ruski državljani, ko so dali zavezniki pol vzhodne Poljske Rusiji. To da ti Poljaki se nočejo vrniti domov, boječe se komunizma, zato angleške in ameriške oblasti ne store nobenega koraka, da bi se jih sililo domov.

Včeraj je nastala nova vrzel med zunanjimi ministri, ko je ruski komisar Molotov zahteval za Daljni vzhod skupno oblast vseh zaveznikov. Temu se je odločno upr ameriški državni tajnik Byrnes. Molotov je namreč zahteval, da mora general MacArthur pri upravi Japonske in za druge teritorije na Pacifiku vprašati v vseh zadevah zavezniško komisijo. Tajnik Byrnes se je temu upr na podlagi tega, ker da je bila sklicana ta konferen-

ca samo z namenom, da rešuje evropske probleme in ne one v Aziji.

Angleški zunanji minister je prišel včeraj tudi v nesoglasje s komisarjem Molotovom, ko je prišlo na dnevni red vprašanje prehrane Evrope. Zed. države in Anglija namreč predlagajo, naj bi se Avstrija prehranjevala iz balkanske žitnice (Banata), čemer se je pa komisar Molotov odločno upr. Dalje se je Molotov upr, da bi zapadni zavezniki premlevali meje na Balkanu in bil tudi proti temu, da bi se vpisalo v mirovno pogodbo z Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo in Finsko zmanjšanje armad v dotičnih deželah, kot predlagata Anglija in Amerika.

Splošno se sodi, da bo potreben ponoven sestanek predsednika Trumana, premijera Stalina in ministrskega predsednika Attlee-ja, ki bi izravnali zapletene evropske probleme. Videti je namreč, da bodo zunanji ministri zaključili zborovanje, ne da bi količič rešili evropske probleme za dosego miru.

Razne drobne novice iz Clevelanda in pa te okolice

Ne bo držalo— Neka hišna posestnica je poklicala več kot desetkrat mestno administracijo, naj bi poslala voz za pobiranje smeti in odpeljala navlako. Pa ni bilo nič. Razjarjena ženska je potem rekla, da bo odtgala 50 centov od davčnega računa za telefonske klice. Pa ne bo držalo, ker okrajni blagajnik ji bo na prihodnjem računu tistega pol dolarja pripisal in še obresti računal zraven.

Nakup Victory bondov— Društvo Ložka dolina, ki ima že kupljenih vojnih bondov v vsoti \$5,500, je sklenilo, da nakupi še za \$5,500 victory bondov. Tako se govori, fantje in vsa čast!

Osma obletnica— V soboto ob 8:30 bo darovana v cerkvi Marije Vnebovzete maša za pokojno Mary Praznik v spomin 8. obletnice njene smrti.

Vabilo na sejo— Članice Oltarnega društva fare sv. Vida so v ljudo vabljenje na sejo, ki bo jutri večer ob osmih v navadnih prostorih. Bo važen razgovor. Poroča Rev. F. Gabrovšek.

Čeprija gostilne— Mrs. Antonija Svetek-Lapuh bo odprla v svojih prostorih na 768 E. 200. St. v soboto gostilno. Prijazno vabi rojake na fino kurjo pečenko. Servirano bo izoborno žganje, pivo in vino.

Pozdravi iz Mehike— Charlie in Gladys Sepic iz 16009 Waterloo Rd. pošiljata vsem prijateljem v Clevelandu najlepše iz Monterey, Mehika.

Dvkrat stara mama— Mrs. Frances Cereck iz 10002 Anderson Ave. je v kratkem postala kar dvakrat stara mama. V družini njenega sina, Capt. John in Mrs. Cereck, Hampton, Va., so prinesle vile rojenice na 29. avgusta zalo hčerko. Na 7. sept. je pa njena hči, Mrs. Stephanie Novak iz 10002 Anderson Rd. povila krepkega fantka. Otrokov oče je bil ubit na 4. maja letos na Okinawi.

Peta obletnica— V četrtek ob 7:30 bo darovana v cerkvi Marije Vnebovzete maša za Margaret Svete v spomin 5. obletnice njene smrti.

V bolnišnico— V St. Alexis bolnišnico se je podala Mrs. Frank Baraga iz 7702 Lockyear Ave., kjer se je podvrkla operaciji, ki jo je srečno prestala. Obiski zaenkrat še niso dovoljeni.

Nov grob— V mestni bolnišnici je umrl Gregorij Grbec, stanujoč na 1175 E. 61. St. Pogreb ima v oskrbi Želetov pogrebni zavod. Čas pogreba in drugo poročamo jutri.

Popravek— Oče Mrs. Jennie Mezgec, ki je umrl v Trstu, zapuščal v Clevelandu sina Louis Curka in ne brata, kot poročano.

Arabci protestirajo proti Židom— Kaira. — Arabska liga izjavlja, da ne more sprejeti napovedi, ki je podpiran po predsedniku Trumanu, da se dovoli naseliti v Palestini 100,000 Židom,

ARMADA JE UKAZAL, DA ARMADO REDUCIRAJO

Washington, 25. sept. — Predsednik Truman je ukazal, da armada naj zmanjša nameravane stroške za 550,000 mož. Vojnemu kongresu, naj zahteva za 28.000 mož, če dovoljenega denarja za armadne stroške.

Armado poveljstvo naj vseje armada 1. junija do 2,500,000 mož, je ukazal, da ne večja kot 1,950,000 mož.

Armadni vojni oddelki so vrnil zakladniškemu uradu najmanj \$500,000,000, ker ne rabi denarja radi zgodnjega konca vojne na Japonskem.

Ta revidirani program se zdaj zahteva za fiskalno leto, ki se konča 30. junija 1946 za okupacijsko armado, za demobilizacijo in za splošne armadne stroške vsoto \$18,436,833,501. Prejeto je bilo določenih za to nad 60 milijonov dolarjev, ko še ni bilo videti konca vojne.

Predsednik je omenil kongresu, da bo priporočal še nadaljnje znižanje armadnih stroškov, kadar bo videl za to potrebo.

Odsek je položil na mizo več odškodnine brezposelnim delavcem

Washington. — Odsek poslanske zbornice, ki določa denar za vladne stroške, je z 14 proti 10 glasovom položil na mizo za nedoločen čas predlog za večjo odškodnino brezposelnim, kot je priporočal predsednik Truman.

Poslanec Knutson iz Minnesote je povedal časnikiškim poročevalcem, da so številne stavke po deželi vzrok, da odsek ni hotel razpravljati ob tem času za dodatno brezposelno odškodnino.

Stavkarji v oljni industriji morajo takoj nazaj na delo

Pri Goodrich Co. v Akronu je bila včeraj stavka poravnana

Akron, O. — Goodrich Co. in unija kavčukastih delavcev skupno naznanjata, da bodo pričeli z obratom v šestih tovarnah, ki so bile zaprte 22 dni, ker je bilo na stavki 800 predelavcev in radi njih brez dela 22 dni do 15,000 delavcev.

Predelavci spadajo k Zvezi predelavcev v Ameriki, ki je samostojna. Izvršni odbor te zveze je sam priporočal, naj končajo stavko.

Predelavci so začeli s stavko na Delavski dan iz vzroka, ker da je podjetje na debelo odslavljalo delavce. Podjetje je to dolžitev zanikalo.

Tako je ukazal delavski tajnik zastopnikom oljnih družb in uniji

Chicago, 25. sept. — V tem mestu so se sestali na konferenco zastopniki oljnih delavcev (CIO) in zastopniki oljnih družb, da se sporazumejo na zahtevi delavcev za 30% približka pri plačah.

Delavski tajnik Schwellenbach je postavil za predsednika tej konferenci sodnika Knoussa iz coloradske najvišje sodnje. Temu je poslal delavski tajnik brzojavko, da vlada ne bo dovolila, da bi se ta konferenca zaključila ne da bi dosegla uspehe.

"Iz te konference mora priti sporazum, po katerem se bodo delavci v oljni industriji vrnil takoj nazaj na delo. Zaloge olja in gazolina bodo v deželi kmalu izčrpane. Ako bodo refinarije še nadalje zaprte, bo nastal zastoj v vojaški in civilni transportaciji in tak zastoj bi udaril program za delo v civilni industriji in bi preprečil, da ne bi mogli domov odpuščeni vojakji," je govoril delavski tajnik v svoji brzojavki.

"Jaz ne ukazujem niti industriji, niti delavstvu, kakšen sporazum naj dosežejo," je govorila dalje brzojavka, "jaz samo urgiram obestranski, da se zavedata važnosti konference in prideta do sporazuma in sicer hitro."

Zed. države so uradno zaplenile nemško ladjo

New York. — Največjo nemško potniško ladjo Europa so vzele v posest Zed. države kot vojni plen 2. svetovne vojne. Zaplenba se je izvršila v newyorskem pristanišču, ko je parnik pripeljal iz Evrope 4,314 armadnega osebja.

Ameriška mornarica je zasedla parnik v Bremerhavenu meseca junija. Parnik so Nemci zgradili leta 1928 za \$17,000,000 in je bila last North German Lloyd. Pred vojno je parnik preplul Atlantik 179 krat pod nemško zastavo.

Obsojeni nacija bodo skušali vreči krivdo na Hitlerja

Nuernberg. — Zavezniki se pripravljajo, da začno drugi mesec z sodno obravnavo proti nacija, ki so zatoženi vojnih zločinov, kot je Goering, Ribbentrop, von Papen in drugi. Ti bodo najbrže skušali vreči vso krivdo za vojno in vojne zločine na Hitlerja v upanju, da si tako rešijo gavo. Koliko bo ta zagovor upošteval zavezniški sodni tribunal, se bo videlo.

Zavezniki se tudi bavijo s tem, da bi v odsotnosti sodili in obsodili Hitlerja, Goebbelsa, Himmlerja in Bormanna, štiri glavne nacije. Od teh je samo Himmler priznan mrtev, drugi so pa zapisani kot "poročani mrtvi."

Nemci se kaj nesramno obnašajo napram našim

Munich. — Ameriški časnikarski poročevalci pravijo, da so začeli Nemci kazati svojo staro aroganco in se dokaj nesramno obnašajo napram Amerikancem. Ameriška vozila nalletijo po deželnih cestah na kamenje in skale, ki niso prišle tje slučajno.

Prigodi se tudi, da gredo Nemci zelo počasi preko ceste, kadar vidijo, da se bliža ameriško vozilo, hoteč s tem očividno izzivati.

Ko je oni dan nekaj ameriških žurnalistov hodilo po ulici mesta Wiesbadena, sta jih dva nemška pobalina nahrulila z psovko — "ameriške smeti." Toda ameriški poročevalci so pokazali, da niso nobene smeti, kar bosta fanta nosila tudi kot vidno znamenje na svojih nosovih nekaj časa.

Civilna komisija bo danes zaslišala slučaj policijskega načelnika

Clevelandska civilna komisija bo danes dobila v obravnavo suspendacijo policijskega načelnika Matowitza, katerega je suspendiral iz službe župan Burke pod obtožbo, da ni vršil svoje dolžnosti. Obtožnica proti njemu govori, da ni skušal zatreti hazardni igralnic v mestu.

Zahvalni dan bo letos na 22. novembra

Columbus, O. — Urad guvernerja Lauscheta naznanja, da je bil obveščen iz Bele hiše, da bo predsednik razglasil dan 22. novembra za Zahvalni dan, kar bo upoštevala tudi država Ohio.

Skoro en milijon je že odpuščenih

Washington. — Armadno poveljstvo naznanja, da je bilo od 12. maja odpuščenih že 905,000 vojakov.

Pripoveduje, kako je ušla gotovi smrti

Hoeslerja, ki je odbiral one, ki so bili določeni za smrt. Tista, ki ni mogla s postelje in tista, ki ni bila dovolj lepa za smrt. Tudi Zofija Litwinska je bila med temi. Zaznamovane ženske so naložili na truke in jih odpeljali proti dvoranam, kjer so morili ljudi s plinom. Tam so jih zmetali v dvorano kot vreče krompirja in odprli plin na ženske, ki so vpile in prosile milosti, pa je nacija niso poznali zanje.

Zofija je povedala na sodnji, kako jo je že dušil plin, ko je nekdo poklical njeno ime. Ni imela več moči, da bi se oglasila, samo roko je dvignila. Tedaj jo je nek moški potegnil iz dvorane.

Litwinska je pokazala na enega izmed obtožencev, nekega

Helena Hamermerz je pričala, kako so v taborišču obešali nage ženske za noge, da se je na njih potem poskušalo umetno zaplodite. Ženske so pri tem strahovito trpele in se zvijale v bolečinah in mnogo jih je umrlo.

Dora Szafran je izpovedala, da je ena izmed zatoženi, Juana Bormann, naščula svojega psa, da je zadušil neko žensko in se je potem še bahala s tem činom.

Ne moreta določiti čigava je riba

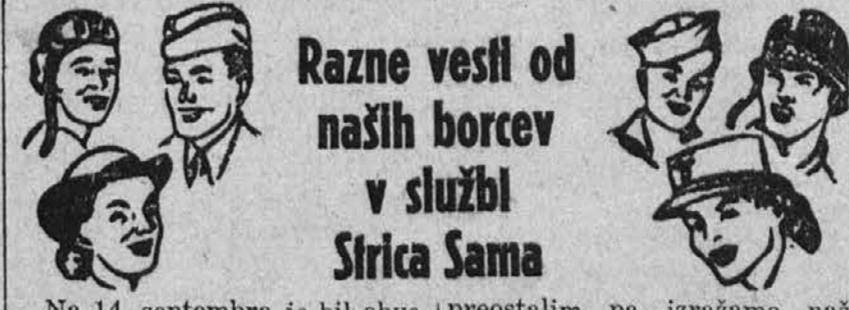
Presque, Me. — Dva oficirja sta šla ribariti v bližnje jezero Froid. Iz čolna sta spustila vsak svoj trnek. Lačna postrv je požrla oba trneka in častnika sta razborito ribo privlekla iz vode. Ker nista mogla določiti, čigava da je, sta si jo vzela vsak pol.

Naj mladi slovenski junak pokojno spi v daljni tujni zemlji

Naj mladi slovenski junak pokojno spi v daljni tujni zemlji, preostalem pa izražamo naše iskreno sožalje.

Sgt. Edward Zupančič, sin Mr. in Mrs. Lawrence Zupančič iz 6528 Schaefer Ave., je bil častno odpuščen iz armade. Bil je dve leti in pol onstran morja in se je udeležil mnogo hudih bojev na raznih frontah.

Capt. Joseph Rakovec, sin Ursule in Anthony Rakovec iz 13821 Northfield Ave. je bil po vizan v majorja. Joe je vnuk poznane Mrs. Agnes Gredene, ki je prej prebivala na 61. cesti. Nahaja se na Novi Gvineji že več kot dve leti.

Razne vesti od naših borcev v službi Strica Sama

Na 14. septembra je bil obveščen Anton Terbovec, urednik "Nove Dobe," ki je glasilo ABZ, da je njegov sin T/Sgt. Edison A. Terbovec umrl na novi Gvineji 29. avgusta. Rojen je bil 18. aprila 1923 in je bil v službi Strica Sama 3 leta, preko morja je bil nad poldrugo leto. Bil je na potu iz Oro zaliva na novo službeno mesto na Filipinih, ko je nenadoma zbolel. Prepeljali so ga v vojaško bolnišnico, kjer je umrl 29. avgusta 1945.

NAM JE TUKAJ DOBRO, ZATO SE
PRI VSAKI PRILIKI SPOMNI-
MO NA BEGUNCE

Pisana mati

SPISAL J. F. MALOGRAJSKI

so se odprla in družba bil srečen in vesel, čemernost je bila izginila iz njegovga obraza in iz njegovih ust ni bilo slišati več vednih kletev in osornih besed.

Gospodinja je bila z enim kot drugim prijazna in dasi ni mogla povsem zakriti prirojenega ji napuha, se je vendar skrbno čuvala, da bi ne segla v kakem oziru predaleč in da bi se komu ne zamerila.

Zlasti pa se Anica ni imela pritoževati zoper svojo mačeho. Delala ni nobenega razločka med njo in svojo pravo hčerjo; tako da se je marsikdo čudil. Anica je, kakor otrok, kmalu pozabila vse tisti strah ki jo je navdajal prej pred "pisano materjo." Pozabila je na vse ono, kar so ji pripovedovali prej ljudje, in sicer tem laglje, ker se je bila hitro poprijateljila tudi s svojo novo sestrico. Tonico. Dogodilo se je pač, da sta se včasih malo sporekli, toda preprij je bil vselej hitro poravnana, ker je mati vselej vzela Tonico v strah ter ji zabicačala, da naj bo dobra za Anico.

Tudi s svojim tastom nevesta ni bila osorna. Pogledala mu sicer nikdar ni v obraz, a približala se mu je z enim in drugim vprašanjem, iz katerega bi se bilo dalo sklepati, da mu je odkritosrečno naklonjena, ali pa vsaj, da mu ni sovražna.

Ali stari Mlakar je imel nepremagljivo mržnjo do svoje druge sinahe. Odgovarjal ji je pač na njena vprašanja, a vselej na kratko, in kakor se je pri ona bala, zadeti ga s svojim pogledom, tako tudi on nikdar ni svojih oči vprl vanjo. Življenje ga je bilo poučilo o marsičem, vedel je, da je hinavstvo na svetu in zato je bil nezaupljiv; znanu mu je bilo, da je prijaznost lahko le navidezna, znano tudi, da taka prijaznost, ki ne izvira iz ljubezni in srčne naklonjenosti, nikdar ne traja dolgo in da zadostuje vsak najmanjši povod, da nasprotstvo, ki se skriva za njo, stopi jasno na dan.

Sicer mu je dobro del mir, ki je bil nekaj časa sem zavladal v hiši in laglje je dihal, odkar njegov sin ni več rohnol, več dajal duška svoji nevolji. Ali na skrivnem ga je nekaj skelelo in bolelo. Pozabiti ni mogel prve žene sinove in srce se mu je krčilo bolesti, kadar se je spomnil, da zna biti tudi njegov sin prijazen, ako hoče, pa da oni dobri blagi ženi nikdar ni privoščil lepe besede, da je nikdar ni osrečil z blagohotnim pogledom...

Sin njegov ni skrival svoje zadovoljnosti, da je šlo vse tako lepo gladko in v redu. Ko je stopal včasih tako po sobi gor in dol, je postal večkrat pred očetom in pogledal ga tako nekako zaničljivo smehljaje se, kakor bi hotel reči:

"No, ali vam še vedno ni prav, da sem se oženil?"

Toda semtertija se je tudi on spomnil svoje rajne žene. Baš zdaj, ko se mu je bil v prsih polegel srč in je bilo zopet prostora tudi mehkejšim čustvom v njegovem srcu, se mu je vzbudila včasih misel, da ni bilo prav, da je ravnal tako s svojo prvo ženo in mučil ga je dvom, je li imel pravico, žaliti in trpinčiti jo na take načine, kakor je to storil. Nekaj kakor kes se je oglašalo ob takih spominih v njegovem srcu...

Mogoče, da so mu vstajale take misli, ker ni bil dočela prepričan, da ostane v njegovi hiši vedno tako, kakor je bilo zdaj; mogoče da so ga obhajale zle slutnje... No, take neprijetne misli ga niso obhajale nikdar dolgo; bil je močan dovolj, da jih je zatrl; pregnal jih je z zavestjo, da se mu je tako dolgo gojena želja izpolnila in da se očetova prorokovanja niso uresničila...

(Dalje prihodnjič)

LIGA KATOLIŠKIH SLOVENCEV V AMERIKI

IZVRŠEVALNI ODBOR:
Predsednik: Rev. M. J. Butala, 416 N. Chicago St., Joliet, Ill.
1. podpreds.: Frank Tushek, Joliet, Ill.
2. Podpreds.: Josephine Muster, Joliet, Ill.
3. podpreds.: John Mlakar, Chicago, Ill.
Tajnik: Rev. Alojzij Madic, OFM, Box 608, Lemont, Ill.
Blagajnik: Joseph Zalar, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.

SVETOVALNI ODBOR:
Predsednik: Rt. Rev. J. J. Oman, 3547 E. 80th St., Cleveland, O.
Člani: Rev. Matija Jager, Rev. Edward Gabrenja, Rev. Aleksander Urančar, Rev. Frank Baraga, Rev. M. J. Hill, Rev. Stefan Kasovic, John Germ, Frnk Wedic, Anton Grdina, Mary Poltnik, Catherine Roberts, Math Slana, Pauline Ožbolt, John Gottlieb.

NADZORNI ODBOR:
Predsednik: George J. Brince, Eveleth, Minn.
Člani: JJohn Terselich, John Densa, Frank Lokar, Jean Težak

ZA PUBLICITETO:
Albina Novak, John Jerich, James Debevec, Ivan Zupan, Rado Staut.

PISMO SLOVENSkih STUDENTOV IZ IZGNANSTVA

Dragi ameriški rojaki:

Oprostite nam, da Vas nadlegujemo v zadevi, ki je za tako nujna in važna. Gotovo vam je že znano, kakšna katastrofa je zadela ves naš narod, z njim vred pa tudi nas študente. Nujno smo potrebni pomoči naših rojakov v izseljenstvu.

Naše številne izseljene študente. Točnih podatkov iz vseh begunskih skupin še nimamo, računamo pa, da nas je gotovo nekaj stotin. VSI smo brez slehernih denarnih sredstev in večinoma vsi tudi brez obleke potrebne za življenje nujno potrebnih pripomočkov. Zlasti tisti med nami, ki so zbežali tik pred "osvoboditvijo."

Vsi ti so sedaj po raznih taboriščih, deloma v severni Italiji, deloma na Tirolskem in Koroškem, kjer so razmere zelo slabe. V taborišču Lienz (Tirolsko) je prisodila uprava bežencem dnevne prehrane samo 300 kalorij. Jasno je, da ljudje ob taki hrani ne morejo vzdržati, zlasti ne mlajši, ki že začenjajo iskati dela pri okoljskih kmetih. Ni treba poudarjati, da so taki za bodočo skupnost in bodoči poklic izgubljeni.

Da bi bilo mogoče vsem tem ljudem kako pomagati, in sicer nam samim, ki smo zdaj v Rimu enako brez sredstev, smo rimski slovenski študentje dne 26. julija 1945 prišli kupaj in sklenili, da ustanovimo "KLUB SLOVENSkih VISOKOŠOLCEV V TUJINI," ki naj poveže vse slovenske visokošolske izgnance v enoto, jim vsestransko, zlasti materialno, pomaga pri nadaljevanju študija, obenem jim pa kot organizacija nudi tudi moralno oporo, ki je v tujini tako nujna.

Izbrali smo odbor, ki se danes obraža na Vas, mili rojaki, in Vas nujno prosimo za kakršnokoli pomoč. Trdno se zanezemo, da nas Vaše lepe organizacije, o katerih smo že doma veliko slišali, ne bodo pustile na cedilu.

Oprostite, dragi rojaki, da Vas s tem nadlegujemo. A Vi tam ste edini, ki stavimo vanje svoje zaupanje. Prosimo, prosimo!

Za "Klub Slov. Visokošolcev v Tujini"

Vlatko Kos, tajnik.
Via Giov. Lanza 108-1-6
Rome, Italy.

Gornje pismo je te dni prišlo na LIGO KATOLIŠKIH SLOVENCEV po posredovanju Rev. Baznika, vojnega kaplana. V pismu je še več reči, pa se bojim, da bi ga ne brali, če bi bilo preveč dolgo. S to objavo naj kot tajnik Lige K. S. zaenkrat le opozorim na poseben problem slovenskih študentov v tujini. Nič ne morem reči, koliko bo Liga mogla storiti v tem oziru. Gotovo pa je, da ne bo mogla nič, ako naša javnost ne bo vedela za ogromne potrebe naših rojakov v izgnanstvu in ako ne bo na široko odprla svojega srca zanje.

Kaj pravite, ali bo mogla Liga polagoma tudi dijakom v izgnanstvu kaj pomagati? Ali se bodo morda le našli kakšni posebni dobrotniki, ki bi hoteli v ta namen darovati kake večje svote...? In morda kaka naša organizacija?

Prejemki Lige do 12. septembra
Rev. Joseph Stukel, Chicago, Ill. \$10.00
Joseph Zalar, Joliet, Ill. 25.00
Rev. M. J. Butala, Joliet 25.00
Rev. Anton Schiffrer, Milwaukee, Wis. 25.00
Joseph Russ, Pueblo, Colo. 25.00
Rev. M. J. Judnič, Denver, Colo. 10.00
Rev. F. Pozek, New Ulm, Minn. 10.00
Rev. Peter Zupan, St. Mary's, Pa. 5.00
Matt Slana, Joliet 10.00
Dr. sv. Ane, KSKJ 13 ... 5.00
Mrs. Jennie Gerbeck, Indianapolis, Ind. 5.00
Rev. John Schiffrer, Chisholm, Minn. 25.00
Joseph Ftacek, Rockdale, Ill. 5.00
Rev. Ciril Zupan, Canon City, Colo. 10.00
John Pintar, Burgetstown, Pa. 7.50
Stephen Jenko, Burgetstown, Pa. 7.50
Dr. sv. Antona KSKJ 185 5.00
Marko Kucic, Burgetstown, Pa. 5.00
Uprava Ave Maria (nabrala) 32.00
Kolekta med sv. mašo v Lemontu, 2. sept. 290.00
Župnija sv. Janeza, Milwaukee, Wis. 100.00
Dr. sv. Vida KSKJ 25, Cleveland, O. 25.00

Dr. sv. Franciška KSKJ 29, Joliet, Ill. 25.00
Dr. sv. Jeronima KSKJ 153, Strabane, Pa. 50.00
Mr. in Mrs. Frank Struna, Joliet, Ill. 5.00
Michael Hochevar, Joliet, Ill. 5.00
Angela Križnar, Ely, Minn. 10.00
Caroline Gregorcic, Joliet 1.00
Mrs. Jennie Mustar, Joliet, Ill. 1.00
Mrs. Josephine Mustar, Joliet, Ill. 3.00
Podr. ŠZZ št. 20 5.00
Neimenovana, Chicago .. 60.00
Ameriška Domovina (nabrala) 700.00

Skupaj \$1,532.00
Naj se tu pripomni, da so imena posameznih darovalcev pri Ameriški Domovini in Ave Mariji objavljena v dotičnih listih. Tako prosimo tudi prijatelje, če bi bilo njim kaj poslano. Vsem najlepši Bog plačaj!

Ker ta dan, 12. septembra, še ni potekel mesec dni, odkar je Liga pozvala na pošiljanje darov, pa je že toliko prišlo skupaj, se nam zdi, da lahko z velikim zaupanjem gledamo v bodočnost Lige in dobrodelja v prid našim trpečim rojakom. Z vsem zaupanjem pričakujemo nadaljnjih prispevkov.

Rev. Alojzij Madic, OFM tajnik.

Pismo iz Zaplane nad Vrhniko

Po dolgih štirih letih nestrpnega pričakanja, kako je z našimi dragimi tam v stari domovini, je prišlo končno le ono pismo, prvo sporočilo k moji teti Mrs. Mary Hacc in sicer od njene nečakinje Minke Urh.

Pismo poroča o strahu in grozi, ki so jo prestali v tem vojnem času, ko so granate letale po zraku, da so bili v vednem strahu za imetje in življenje. Krog 10 Zaplancev je moralo dati svoje življenje. Umrli so nasilne smrti; pet domov z vsemi gospodarskimi poslopiji je pogorelo. Dobro poznane gostilne v Cestah so pogorele.

To pismo pa tudi sporoča za me prežalostne novice in sicer, da so umrli oče in moj edini brat. Moj oče, Andrej Spacapan so preminili koncem decembra 1943, po več mesečni bolezni v Rovtah nad Logatcem. V Clevelandu zapuščajo dve sestri: Mrs. Mary Hacc, 1153 Norwood Rd. in Mrs. Ano Požun, 6307 St. Clair Ave. Moj mlajši brat Andrej Spacapan pa se je priženil v vas Železniki na Gorenjskem. On je bil rojen v Little Falls, N. Y. pred 39. leti. Kje in kako je umrl poročilo ne pove, ker samo omenja, da je dal življenje za domovino.

Mrs. Mary Avsec, Cleveland 10, Ohio. 15100 Hale Ave.,

— Newyorški guverner prejema \$25,000 letne plače in prosto stanovanje v državni palači.

DELO DOBIJO DELO DOBIJO

LIVARSKI DELAVCI
MOLDERS, POURERS, TEŽAKI
48 ur tedensko
Stalno delo. Plača od ure in piece work
TAYLOR & BOGGIS FOUNDRY
1261 BABBITT RD.

ZA MIKLAVŽA BODO DOBILE ŽENSKÉ NYLON NOGAVICE

Washington. — Urad za vojno produkcijo se noče zameriti ženskam, pa bo držal roke popolnoma proč glede prvih nylon nogavic, ki pridejo na trg. Sprva se je mislilo, da bo vlada določila gotov dan za vse prodajalne, ko bodo smele začeti prodajati te nogavice. Zdaj pa pravi, da se ne bo vtikala v to popolnoma nič.

Pričakujejo, da bo nekaj nylon nogavic na trgu za Zahvalni dan, toda za Miklavža jih bo pa že več. Kot je videti torej ženskim nožicam ne bo treba zmrzovati pozimi.

— Vselej, kadar kupujete obleko za otroke, morate posebno paziti, da je dovolj velika, da otroka ne ovira pri vsakdanjih aktivnostih in da se lahko slači in oblači, kajti ni dovolj, da je obleka samo lepa in da se lepo prilega, ampak mora biti tudi komodna.

Delajte v **MODERNEM POSLOPJU THE TELEPHONE COMPANY**
potrebuje ženske za hišno znaženje poslopij v mestu
Stalno delo — dobra plača
Poln ali delni čas
6 večerov v tednu od 5:10 zv. do 1:40 zj.
Zglasite se v **Employment Office**
700 Prospect Ave. soba 901
od 8 zj. do 5 pop. vsak dan razen v nedeljo
THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

MALI OGLASI

Radio naprodaj
Naprodaj je velik Philco radio; je kot nov. Vprašajte na 5422 Stanard Ave., zgorej. (226)

Pohištvo naprodaj
Proda se 8 kosov pohištvo za jedilnico; je samo 1 leto staro. Pokličite EXpress 4817.

Stanovanje išče
Dekle bi rado dobilo 3 sobe ali eno neopremljeno spalnico pri slovenski družini blizu 185. ali 200. ceste. Kdor ima kaj primernega naj pokliče po 6:30 zvečer KE 5508. (225)

Stanovanje bi rada
Dva priletna človeka želita dobiti stanovanje 3 ali 4 sobe. Kdor ima kaj primernega naj pokliče HE 7341. (225)

Garaža v najem
V najem se odda garaža. Vprašajte na 5714 Bonna Ave. 225)

Išče stanovanje
Zakonski par z 11 letno hčerko želi dobiti stanovanje 4 ali 5 sob s furnezom. V okolici od E. 55 St. do E. 79 St. Kdor ima kaj, naj pokliče HE 1748. (224)

PIVO V ZABOJH
Leisy . . . Schlitz
Dortmunder . . . Standard
in
dobro vino na galone
EMERY'S
961 Addison Road (x)

Furnezi!
Popravljamo vsake vrste
Resetting \$15, čiščenje \$5
Termostat kontrola
Lahka mesečna odplačila
Chester Heating Co.
1193 Addison Rd.
ENdcoot 0487 (x)

Rodney Adams Heating Service
Instaliramo nove furneze na plin in premog.
Popravimo vse vrste furneze.
Instaliramo pihalnike in termostate
Za točno postrežbo pokličite
KE 5200
550 E. 200. St. (x)

Carpenterji
Izkušeni
Poln čas
Unijska plača
Zglasite se v
Employment Office
5. nadstropje
Wm. Taylor Son & Co.
(225)

Ženske za čiščenje
Dnevno delo
Poln čas
Plača
Zglasite se v
Employment Office
5. nadstropje
Wm. Taylor Son & Co.
(225)

Išče se žensko
Sprejme se žensko za hišna opravila par dni v tednu. Zglasite se pri Mrs. Smrekar na 14602 Lake Shore Blvd. Telefon EN 3225. (225)

MOŠKI ZA LIVARNO
Jako lepa prilika pri
The National Malleable Steel & Casting Co.
Nič problema spremembe
Civilna produkcija v polnem razmahu
Služimo že 77 let prevozni industriji

The National Malleable Steel & Casting Co.
10590 QUINCY AVE.
(227)

Ženska za hišno delo
Išče se žensko za hišna opravila, v starosti 20 do 40 let. Ima svojo sobo in kopalnico; 3 odrasli v družini; dobra plača; v četrtek in nedeljo popolnoma je prost. Služba je na Boulevard blizu Superior. Pokličite RA 8249. (229)

Kako silen je učinek atomske bombe na m. kaže gornja slika, ki je bila posneta v Nagasaki na Japonskem. To mesto je bilo za deto od atomske bombe in je popolnoma uničeno. Od nekdanj mogočnih poslopij je ostalo še samo kup razvalin in vsled silne vročine zvito železje.

KRALJICA DAGMAR

ZGODOVINSKI ROMAN

"Kdor zna govoriti tako očitno, se zna postaviti iz obraza v obraz... Černin je svoboden —!" je odvrnil vojvoda.

A Drslav vendar ni verjel. Na potu se je popolnoma izognil Plznja in se zaprl na Žinkov.

Vladislav je bil vojvoda jako dobrega srca, toda nekoliko prmelad bi neizkušeni. Zelo lahko bi se bilo zgodilo, da bi postal nevhvaležno orodje v rokah nekaterih častihlepnežev. In če je bila češka zemlja že na robu propasti, bi ptoem lahko v kratkem prišla na njeno dno. Privržence starega kneza je bilo treba odstraniti, naj stane kar hoče. Sicer bi ne bil kockal za češko zemljo niti cesar, ampak le kak nemški knez. Razmere v državi so bile najugodnejše za to, da se vrede domače razmere k zadovoljnosti vsakega dobrega človeka.

Stari Černin je povabil svoje tovariše na Žinkov samo iz tega vzroka.

In prišlo jih je več nego se jih je nadejal... Na nekatere ni niti računil. In prišli so tudi vsi popolnoma oboroženi, kakor da so še to noč nameravali oditi v boj...

Dan je bil žalosten, vlažen in mrzel. Megla je bila tako gosta, da bi jo lahko rezal.

Zeledin Tetrivek se je smejal, češ, da Krahulik z ribo ne najde niti pota v usta.

Ta dan je bil strog post v čast svetega Andreja apostola. Žinkovski ribnik je proti večeru potemnel, kakor bi se bila njegova voda izpremenila v jezersko črno.

In komaj je legla na zemljo noč, se je posvetila na nasipin veša za vešo in se druga z drugo spuščala v najposkočnejši ples; priletele so celo do obzidja in se dvigale višje in višje, a ko so bile že tako blizu, da bi jih mogla družina vloviti z rokama ugasmile ali pa z bliskovito hitrostjo odletele nad črno gladino ribnika.

Družina na vtrdbah je pri teh prikaznih komaj dihala, in Tetrivek je pripovedoval o večah dolgo bajko brez konca in kraja... In od daleč je poslušal tudi gradnik Krahulik.

Iz velike dvorane v gradu je bilo slišati zdaj in zdaj razburjeno govorjenje, in zdelo se je tudi, kakor bi včasih kdo z železno rokavico vdaril ob mizo.

Gradnik Krahulik se je vselej ozrl proti razsvitljenim oknom in vselej zamudil nekoliko stavkov Tetrivkove bajke.

Naenkrat se je doli na cesti, vodeči proti gradu, oglasilo topotanje konjskih kopit.

Krahulik je napel oči in ušesa ter stopil k brani.

In kakor da si hočejo celo ve-

še ogledati pozne goste. Cel roj jih je sedel na prsi in glavo prvega jezdeca...

Krahulik je stegnil glavo, kar najbolj je mogel naprej in si položil obe roki pred oči, da bi videl jasnejše; nato se je zvrnil, zagrmel nad družino, kar najbolj je mogel, in v trenutku je bila brana odprta do kraja.

Krahulik je bil s tremi skoki doli, planil v prvemu jezdecu, ga zgrabil za nogo, pritisnil jo k ustnicam in jo poljubil, kar najiskreneje je mogel.

"Ali je tvoj gospod doma?" "Baš govori o tebi, jasni vojvoda!"

"Ali ve, da sem prišel?"

Niti slutnje nima o tem... Toda hrastova miza stoka pod ročajem njegovega meča... Prihajaš, jasni vojvoda, kakor bi te bili poklicali... Čas je že, neizogiben čas... Na Žinkovu je ta trenutek lepo število tvojih prijateljev... Izenadiš jih in videl boš, kako veselje si jim napravil. Pravim vam, mladeniči: iz polnih grl pozdravite svojega vojvoda, edinega našega gospoda, nad katerim ne poznamo drugega..."

Pozni gost je bil res Premisl, ki se je zopet enkrat vračal v rodno deželo in to pot morebiti srečnejši in za trajno. Njegovo spremstvo je tvorilo le nekoliko jezdecev, katerih zunanost je pričala o najnapornejši poti.

V velikih dvorani je bilo zopet slišati starega Černina.

Njegov velikanski meč je bil potegnen iz nožnice, in se je svetil, da so se solzile oči. Drslav je držal njegov ročaj samo z eno roko in drugo dvigal kvišku...

"Pri svoji časti, pri svojem dobrem imenu, pri spominu svojih prednikov... Pravim vam, prijatelji!"

Černin je za trenutek prenehel in nato pričel z mogočnejšim glasom...

"Pri svoji časti, pri svojem dobrem imenu, pri spominu svojih prednikov..."

In vsi, kar je bilo tukaj zbranih, so ponavljali za njim njegove besede...

"Tako, dragi prijatelji! — In zdaj za menoj... Za svojega zakonitega vladarja za pravega vojvoda češke dežele priznavamo le ni edino Premisla, starejšega sina Vladislavovega, katerega pravice hočemo vselej in povsodi braniti in jih bomo branili proti vsakomur."

Gospodje so kakor iz enega grla govorili za starim Černinom...

Na pragu, vodečem v dvorano, se je prikazal mož v najboljših letih, s temnorjavo brado, temnomodrim očmi, na glavi s priprosto čelado brez naličja, v usnjatem krznu, s težkim mečem na priprostem jermenu ob boku...

Ko so gospodje za trenutek umolknil, je stopil na sredo, se prikolnil in spregovoril:

"Za vašo zvestobo vam bodem več en dolžnik!"

Zbrani junaki se v prvem trenutku niso niti zavedeli, prav tako, kakor da je stopil med nje kak duh.

"Dragi naš gospod! — Pozdravljamo te v očetovski dedovini, kar najsrčneje te moremo!"

Drslav Černin se je zavedel prvi; vendar si je še mel oči, če dobro-vidi.

"Ali si to res ti, dragi gospod? — Odpusti staremu slugi, da ne more verovati, da bi bil to ti ravno v trenutku, ko se ti z veliko prisego zavezujejo za vse čase!"

"Sem Premisl, starejši sin Vladislava, svojega očeta do-

brega spomina..." "In pozdravljamo te — pozdravljamo te..." Stari Černin se je vrgel k Premislovim nogam in jih objemal. Knez ni in ni mogel tega zabraniti.

V oči mu je stopilo morje solz in potoki so mu tekli po zagorelih licih.

Takega sprejema se res ni nadejal; niti na misel mu ni prišlo nikdar kaj takega...

"Čakamo te, dragi gospod, kakor so nekaj pričakovali Odršenika, mislimo na te, gospod, kakor so nekaj mislili na Mesijo... Kaj bi bilo z nami brez tebe... Bodij nam pozdravljen — najiskrenejše pozdravljen..."

Zbrani so bili kakor zamaknjeni. Nikdo ni mogel niti spregovoriti, in vsem se je videla na obrazih globoka ginjenost, katere jim ni bilo mogoče prikriti. In v obeh se jim je lesketalo solza, kakor mogoče še nikdar v življenji, niti v najginjlivejših trenutkih.

"To so tvoji ljudje, zvesti ti do zadnje kaplje krvi v svojih žilah... Gradove stavijo najraje na skalnato podlago, in na nas vse se zanašaj bolj nego na najtrši bazalt. Pred trenutkom smo se ti zavezali s svojo častjo, a svojim dobrim imenom in pri spominu na svoje prednike, vsled česar sem sklical na svoj grad te svoje znance in prijatelje..."

"Teга dokazovanja ni treba, prijatelji moji... Kdor razpošlje svoje lastne sinove, da bi mi povedali, da se me na češkem spominjajo še vedno, pač ne more pokazati jasnejše svoje udanosti..." "Da te je res našel eden mojih sinov?"

Zmotili ste se... To ni Hitler, čeprav izgleda tako. To je češki železniški sprevodnik Frantizek Holub, ki pa je bil slučajno rojen istega leta kot Hitler. Nacijski aogentje so ga bili večkrat prisilili, da si je moral obriti tudi brke, katere je nosil že prej 30 let. Bil je tudi aretiran in zaprt kot agent podtalne češke organizacije.

"Najmlajši!" "Sobehrd..." "In kje je? Blagovoli mi odpuštitj to vprašanje." "Njegovemu varstvu sem po-veril med tem svojo soprogo in hčer..." "Sobehrd je živ in zdrav! — Bodi za to hvaljen in češčen naš Gospod Bog — Vendar se vrnejo z Njegovo pomočjo tudi ostali! — In kje te je našel, gospod, če te smem vprašati?" "Daleč od tod — skoro pri morju..."

"Pri morju — pri morju je moral dedič češkega vojvodstva iskati gostoljubnih tal... Toda bilo bi mnogo, preveč teh vprašanj... Ti si utrujen gospod, na obrazu ti je videti težko pot..."

"Motiš se, Černin... Kdor je tako dolgo živel ob tujem kruhu, prenese mnogo več kakor pot nekotih dnij, če bi bila še napornejša..."

"In pozabil sem ti kaj ponuditi, gospod... Blagovoli odpustiti!"

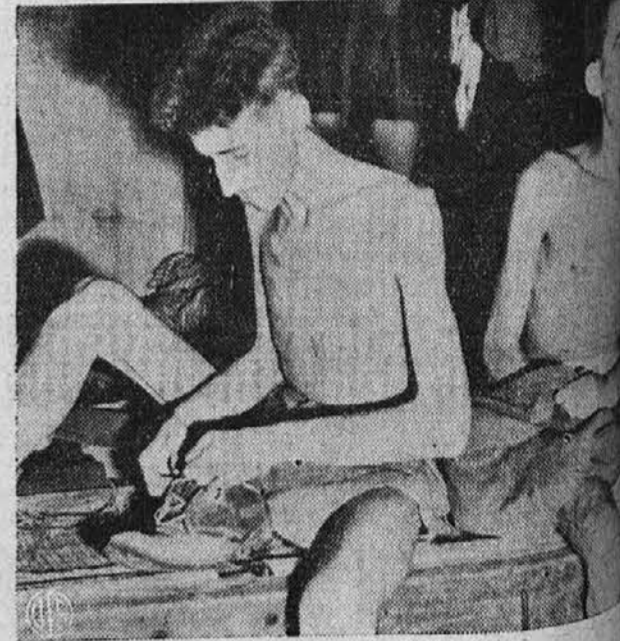
"Pomiri se, zvesta glava! — In ko ste že tu, se dogovorimo o moji stvari do konca..."

"Ukaži gospod, in na besedo izpolnimo ukaze!" je spregovoril Ratmir s Krasikova.

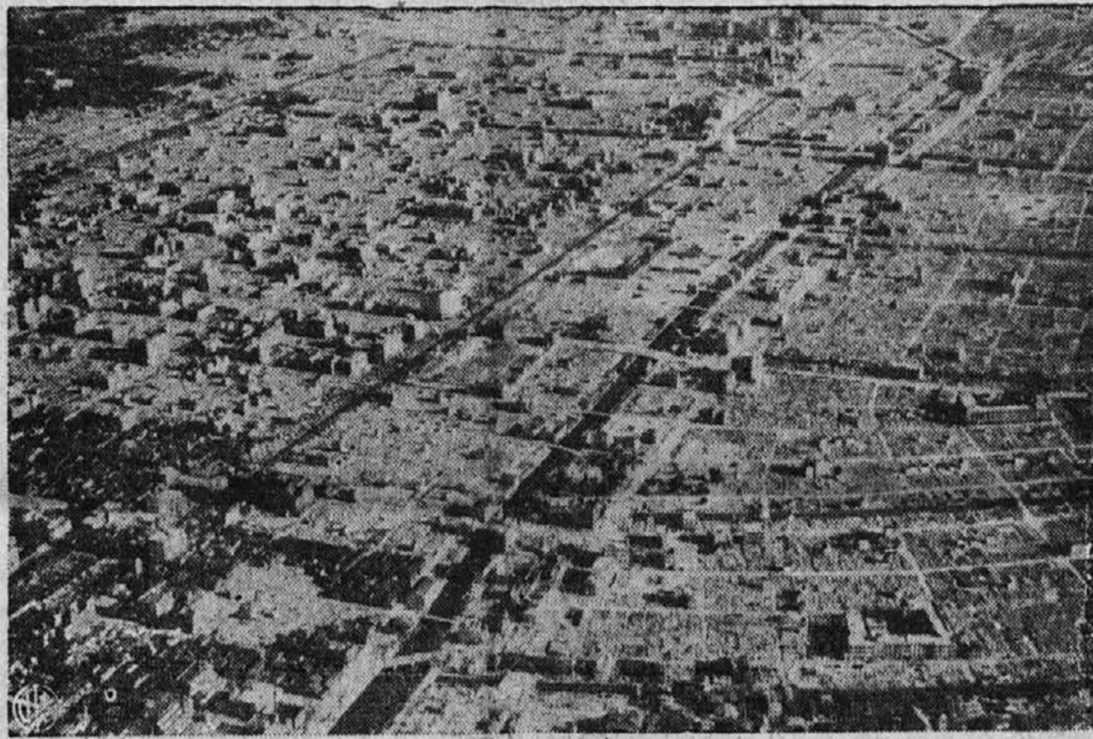
Premisl je zdaj stopil na isto mesto, kjer se je pred trenutkom Drslav Černin opiral s svojo levico na dolgi meč na dve

roki. "Dovolj preje, jasni vojvoda, da v kratkih besedah označim razmere, ki od nedavna vladajo v naši domovini... Na knežjem prestolu je tvoj brat, svetli knežič Vladislav..." "Moj brat?" — In kje je škof vojvoda?" "Ze četrti mesec pri pravilnem Bogu... Ko sem poslal za teboj svoje sinove, je bil še živ; toda niso še prišli daleč čez mejo, ko je umrl v Hebu sredi

"dobrih" prijateljev. Vladislava so povedli v Prago... imamo že, nekdanji knežič Milika, ki si je... Premisla je ta... nenadila. Takega pričakoval. Na Hragov brat Vladislav, sta bila ena duša, ena bil zaradi njega zaprt... (Dalje prihajajo)

Gornja slika nam predstavlja dva zavezništva, ki sta prebila več mesecev v japonskem ujetništvu. Slika je bila posneta v ujetniškem taborišču Ameriške vojske v Yokohami.

Tu je bilo nekoč mesto. — Gornja slika je bila posneta iz zraka in nam kaže razdejani del glavnega mesta Japonske — Tokija, katerega so silno "zdelale" ameriške bombe. Malo katero poslopje je ostalo nepoškodovano v silni jekleni toči, ki so jo metali naši bombniki.

Zaupanje

MODRI TRGOVCI
POKAŽEJO SVOJE
ZAU PANJE V
NAKUPOVALNO
MOČ SLOVENSKEGA
NARODA V
CLEVELANDU S TEM,
DA OGLAŠAJO V

Ameriški Domovini
najstarejšem slovenskem časopisu v Clevelandu.

6117 St. Clair Ave.

HEnderson 0628

SERVICE ALL TYPE OF WIRING

Zmislite se na novo
za vaš RADIO -- PRALNICO
in CISTILEC ZA POPRAVILNOST

MODERNA OPREMA

14 LET IZKUŠNJE

Vse delo garantirano

MALZ ELECTRIC

6902 St. Clair Ave.

9:30 dop. — 9:00 zvečer

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILNEGA

"ENGLISH-SLOVENE READER"
kateremu je znižana cena \$ 2.00
in stane samo:

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA

6113 St. Clair Ave.

Cleveland

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti

vsaki slovenski hiši

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 E. 61st St.

HE 3730.